

mgr Ewa Bobin

Katedra Prawa Międzynarodowego i Europejskiego
Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii, UWr

Sądownictwo międzynarodowe

Art. 33 ust. 1 KNZ

*Strony w sporze, którego dalsze trwanie może zagrażać utrzymaniu międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, będą przede wszystkim dążyć do jego załatwienia w drodze rokowań, badań, pośrednictwa, koncyliacji, **rozjemstwa, rozstrzygnięcia sądowego**, odwołania się do organów lub układów regionalnych, albo w drodze innych środków pokojowych według własnego wyboru*

Sądowe metody rozstrzygania sporów międzynarodowych

Pojęcie sądu międzynarodowego (W. Czapliński)

- ❖ Organ o charakterze stałym,
- ❖ Utworzony na mocy umowy międzynarodowej lub innego instrumentu międzynarodowego w charakterze zbliżonym do umowy,
- ❖ Działający wg wcześniej ustanowionych zasad procedury,
- ❖ Orzekający na podstawie prawa międzynarodowego oraz zasady *ex aequo et bono*

Pojęcie międzynarodowego organu o charakterze sądowym (J. Kolasa)

- ❖ Organ utworzony na podstawie aktu prawa międzynarodowego,
- ❖ Złożony z niezależnych w procesie orzekania członków, mających kompetencje rozstrzygania międzynarodowych sporów prawnych,
- ❖ Rozstrzygający spory na podstawie prawa,
- ❖ Rozstrzygający spory w sposób wiążący dla stron.

CECHĄ CHAR. SĄDOWNICTWA MIĘDZYNARODOWEGO JEST BRAK
OBOWIĄZKOWEJ JURYSDYKCJI.

Pojęcie arbitrażu międzynarodowego

Arbitraż międzynarodowy - (z fr. *arbitrage* 'sąd rozjemczy' od łac. *arbiter* 'świadek, rozjemca') – sądownictwo polubowne; przedmiotem arbitrażu międzynarodowego jest rozstrzyganie sporów pomiędzy państwami przez sędziów przez nie wybranych w oparciu o poszanowanie prawa.

Sądy stałe a arbitraż międzynarodowy – podobieństwa i różnice

Rozstrzyganie sporów na podstawie prawa

*

Charakter wiążący wyroków sądowych i arbitrażowych

Arbitraż - strony same ustalają skład orzekający,

Skład sądu międzynarodowego jest stały i strony nie mają wpływu na jego kształt

*

Arbitraż - strony mogą ustalić dowolną procedurę postępowania,

Procedura sądowa jest stała.

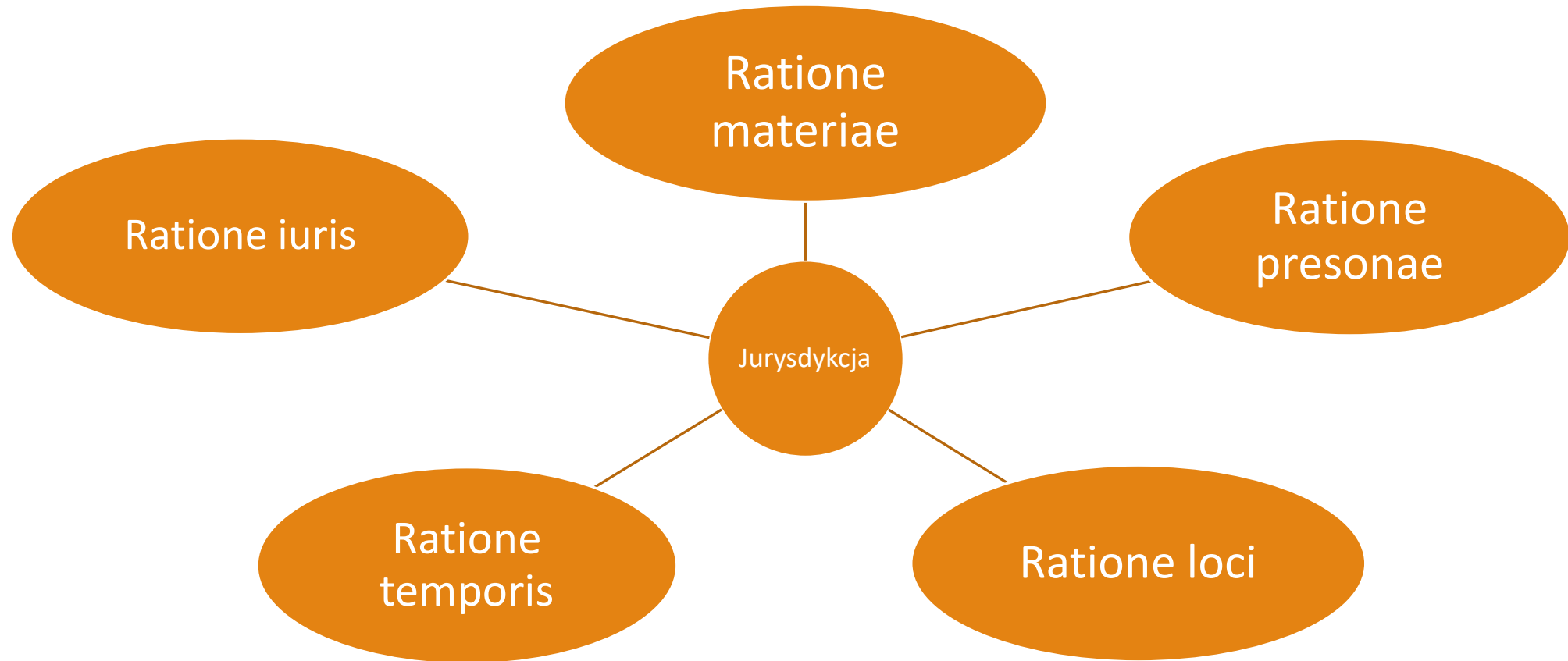
Podział sądów międzynarodowych:

1. Sądy stałe i czasowe (*ad hoc*)
2. Sądy o powszechnym/ globalnym i regionalnym zasięgu kompetencji
3. Sądy o kompetencji ogólnej i wyspecjalizowanej

Jurysdykcja sądów międzynarodowych

- ❖ W prawie międzynarodowym nie mamy obligatoryjnego sądownictwa międzynarodowego.
- ❖ Podmioty posiadające legitymację procesową do występowania przed sądem międzynarodowym (najczęściej państwa) muszą uprzednio wyrazić zgodę na jurysdykcję danego sądu/ trybunału.
- ❖ Jurysdykcja może być rozumiana w różnych aspektach.

Rodzaje jurysdykcji

Środkowoamerykański Trybunał Sprawiedliwości

- ❖ Pierwszy sąd międzynarodowy o charakterze stałym, powołany w celu rozstrzygania sporów pomiędzy państwami;
- ❖ powołany w 1908 r. przez 5 państw Ameryki Środkowej;
- ❖ utworzony na podstawie Konwencji Waszyngtońskiej z 20 grudnia 1907 roku;
- ❖ Skład – 5 sędziów;
- ❖ Trybunał miał rozpatrywać:
 - spory, co do których strony nie mogły się porozumieć w drodze negocjacji oraz
 - skargi jednostek przeciwko państwom innym niż ojczyste, z zastrzeżeniem wyczerpania uprzedniej drogi wewnętrznej.

Literatura:

1. Barcik J., Srogosz T., *Prawo międzynarodowe publiczne*, wyd. C.H.Beck, Warszawa 2017.
2. Bierzanek R., Symonides J., *Prawo międzynarodowe publiczne*, wyd. Wolters Kluwer, Warszawa 2015.
3. Czapliński W., Wyrozumska A., *Prawo międzynarodowe publiczne. Zagadnienia systemowe.*, wyd. C.H.Beck, Warszawa 2014.
4. Góralczyk W., Sawicki S., *Prawo międzynarodowe publiczne w zarysie*, wyd. Wolters Kluwer, Warszawa 2017.
5. Kolasa J. (red.), *Współczesne sądownictwo międzynarodowe, Tom I, Zagadnienia instytucjonalne*, wyd. Uwr, Wrocław 2009.

Dziękuję za uwagę.
